

2022

SANSKRIT — GENERAL

Paper : GE/CC-4

(Sanskrit Grammar)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section - A

Unit - I

(Marks : 20)

1. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं प्रदेयम्।
- (a) कति उच्चारणस्थानानि सन्ति? कानि च तानि? कप्ठ्यवर्णानां तालव्यवर्णानां च उल्लेखः विधेयः। 1+3+6
- (b) कति माहेश्वरसूत्राणि वर्तन्ते? तेषु कति वर्णाः इत्संज्ञकाः? के च ते? 1+1+8
2. निम्नलिखितेषु पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तरं संक्षिप्ततया लेखनीयम्। 2×5
- (a) किं सवर्णसंज्ञाविधायकं सूत्रम्?
- (b) 'हलन्त्यम्' इति सूत्रस्य कोऽर्थः?
- (c) केन प्रत्याहारेण निखिलस्वराणां बोधो भवति?
- (d) केषां वर्णानाम् उत्पत्तिस्थानं मूर्धा?
- (e) पदसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम्?
- (f) प्रयत्नः कतिविधः?
- (g) के खलु उष्मवर्णाः?

Section - B

Unit - II

(Marks : 10)

3. अधोलिखितेषु पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयम्। 2×5
- (a) 'झलां जशोऽन्ते' — इति सूत्रस्य उदाहरणद्वयं लिख्यताम्।
- (b) सन्धौ 'वाग्हरिः' — इत्यस्य विकल्पेन किं रूपं भवति?

Please Turn Over

- (c) 'तस्मिन्नद्रौ' इत्यत्र केन सूत्रेण कः आगमः?
 (d) चिन्मयम्— इत्यत्र सन्धिविच्छेदः करणीयः।
 (e) 'तोलि' इति सूत्रस्योदाहरणं दीयताम्।
 (f) 'स्तोः श्चुना श्चुः' इति सूत्रस्य कोऽर्थः?
 (g) विद्वान् + लिखति— इत्यस्य सन्धिकार्यं प्रदर्शयताम्।

Section - C

Unit - I

(Marks : 35)

4. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च देयम्।
 (a) लघुसिद्धान्तकौमुदीमनुसृत्य अपादानकारकविधायकं सूत्रमुल्लिख्य तद् व्याख्यायताम्। तत्र पञ्चमीविधायकं सूत्रं किम्? 2+6+2
 (b) किम् अकथितं कर्म? केषां धातूनां प्रयोगे अकथितं कर्म भवति? वरदराजानुसारेण 'अकथितं च'— सूत्रस्य व्याख्या कार्या। 2+4+4
5. अधोरेखाङ्कितेषु यथामति त्रयाणां सकारणं सूत्रोल्लेखपूर्वकं कारकविभक्ति-प्रयोगः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च निर्णयः। 2×3
 (a) विप्राय गां ददाति।
 (b) अग्नये स्वाहा।
 (c) तिलेषु तैलम्।
 (d) राजा रथेन गच्छति।
 (e) द्रोणः व्रीहिः।
6. निम्नलिखितेषु यथामति त्रयाणां संशोधनं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च कार्यम्। 1×3
 (a) नमः शिवे।
 (b) वृक्षं फलं पतति।
 (c) सिंहः वनं वसति।
 (d) बालकः ग्रामे गच्छति।
 (e) मातरि स्मरति।

7. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं प्रदेयम्।
- (a) करणकारकविधायकं प्रधानं सूत्रं किम्? तस्य व्याख्या वरदराजानुसारेण कार्या। 2+8
- (b) कः शेषः? शेषार्थः लघुसिद्धान्तकौमुदीमनुसृत्य व्याख्यायताम्। 2+8
8. निम्नप्रदत्तेषु यथाभिलाषं विषयद्वयमाश्रित्य टीका लिख्यताम्। 3×2
- (a) उपपदविभक्तिः।
- (b) सम्बोधनम्।
- (c) आधारः।

अथवा,

- निम्नप्रदत्तेषु यथाभिलाषं प्रश्नद्वयं समाधेयम्।
- (a) कर्मलक्षणं सोदाहरणं लिख्यताम्। 3
- (b) 'कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्' इति सूत्रे 'अभिप्रैति' इति पदस्य कोऽर्थः? सम्प्रदाने का विभक्तिः भवति? 2+1
- (c) अनुक्ते कारके का विभक्तिः भवति इति ससूत्रम् उल्लिख्यताम्। 1+2